

Michał Kołtunowicz
prawnik

Zmiany w obrocie gotówkowym

Od 1 stycznia 2017 r. limit obrotu bezgotówkowego pomiędzy przedsiębiorcami to 15 tys. złotych.

Przedsiębiorców czekają ważne zmiany w zakresie transakcji bezgotówkowych. Od 1 stycznia 2017 r. w przypadku gdy wartość transakcji dokonywanej pomiędzy przedsiębiorcami przekroczy kwotę 15 000 zł, wówczas zarówno przedsiębiorca dokonujący płatności, jak i przyjmujący płatność, zobowiązani będą (odpowiednio) do dokonania lub przyjęcia płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego.

Przypomnijmy, iż w obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 22 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą następuje za pośrednictwem rachunku bankowego przedsiębiorcy w każdym przypadku, gdy stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca oraz jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza równowartość **15 000 euro przeliczonych na złote według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym dokonano transakcji**. W odniesieniu do rachunku bankowego warto podkreślić, że przedsiębiorca nie może skorzystać z rozwiązań przewidzianych w ustawie o usługach płatniczych związanych z szybszą realizacją przelewu dokonywaną przez instytucję płatniczą, ponieważ rozwiązania te odnoszą się do rachunku płatniczego.

Po zmianie omawianego przepisu, którego nowelizacja wejdzie w życie 1 stycznia 2017, dokonywanie lub przyjmowanie

płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą będzie następować za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy w każdym przypadku, gdy stroną transakcji, z której będzie wynikać dana płatność, będzie inny przedsiębiorca oraz jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza równowartość **15 000 zł, przy czym transakcje w walutach obcych będą przeliczane na złote według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania transakcji**.

Rachunek bankowy zostaje zamieniony na rachunek płatniczy. Rachunek płatniczy jest to rachunek prowadzony dla jednego lub większej liczby użytkowników, służący do wykonywania transakcji płatniczych, przy czym przez pojęcie rachunku płatniczego rozumiemy także rachunek bankowy oraz rachunek członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, jeżeli rachunki te służą do wykonywania transakcji płatniczych. Z kolei limit 15 tys. euro zostaje zamieniony na limit 15 tys. zł.

W tym miejscu należy wyjaśnić, że przepisy prawa nie definiują pojęcia „jednorazowa wartość transakcji”, natomiast zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa pojęcie to rozumiemy jako „ogólną wartość należności lub zobowiązań, określoną w umowie zawartej między przedsiębiorcami”. Taką wykładnię tego pojęcia potwierdza także Naczelny Sąd Administracyjny, który w jednym z orzeczeń wskazał, że: „jednorazowa transakcja jest bowiem

ogólną (łącznie) wartością wierzytelności lub zobowiązań dotyczących realizacji tej samej inwestycji pomiędzy tymi samymi przedsiębiorcami”.

Co istotne, co do transakcji zawartych przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcy będą stosować przepisy dotychczasowe. Oznacza to, że nowelizacja nie obejmuje transakcji zawartych przed 1 stycznia 2017 r.

Podobnie jak obecnie, niedochowanie obowiązków wynikających z art. 22 ustawy o swobodzie gospodarczej, w brzmieniu obowiązującym po zmianach, nie jest zagrożone sankcją w postaci kary grzywny, natomiast konsekwencje powstaną na gruncie przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych obejmuje wprowadzenie pojęcia rachunku płatniczego, ponadto stanowi także, że podatnik nie będzie mógł zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów kosztu w tej części, w jakiej płatność dotycząca transakcji została dokonana bez pośrednictwa rachunku płatniczego, czyli niezgodnie z art. 22 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

W świetle przepisów przejściowych należy podkreślić, iż nowelizacja ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych dotyczy i obejmuje płatności, które będą dokonywane

w roku podatkowym rozpoczynającym się po 31 grudnia 2016 r. Warto także mieć na uwadze, iż zmiany te nie będą miały zastosowania co do płatności wynikających z transakcji zawartej przed 1 stycznia 2017 r. pod warunkiem, że wartość takiej transakcji nie przekracza dotychczasowego dopuszczalnego limitu 15 tys. euro.

W świetle założeń ustawodawcy zmiany te mają doprowadzić do większej przejrzystości i pewności w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcami, a także dokonać uszczelnienia obowiązków podatkowych

poprzez wykazywanie rzeczywistych dochodów uzyskiwanych przez przedsiębiorcę i podlegających opodatkowaniu. Ustawodawca w uzasadnieniu projektu ustawy wskazał, iż: „projektowana regulacja zmierza do powiązania obowiązku dokonywania przez przedsiębiorców płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego – wynikającego z art. 22 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej – z faktem, iż działanie niezgodne z tym przepisem może wywoływać negatywne skutki nie tylko dla pewności obrotu gospodarczego, ale również dla realizacji szerokiego spektrum obowiązków podat-

kowych, w tym niewykazywania przez przedsiębiorców rzeczywiste osiągniętych dochodów z prowadzonej działalności dla celów ich opodatkowania”.

Nowelizacja ta ma wpływ na każdego przedsiębiorcę dokonującego transakcji w formie bezgotówkowej, a w szczególności wpłynie na podmioty szarej strefy, które dokonując obrotów bezgotówkowych, nie wykazują rzeczywistych dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej. Zmiany te mogą również prowadzić do zwiększenia wpływów do budżetu państwa z tytułu podatków.